

สัมมาชีพของนักการเมืองไทย

RIGHT LIVELIHOOD OF THAI POLITICIANS

พระครูใบฎีกา ณัฐกิต มหิสุโร (อนุรักษ์ตระกูล)

Phrakrubaidika Natthakit Mahissaro (Anuruktrakoon)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

E Mail : Natthakit.liang@gmail.com

Received : July 18, 2023

Revised : December 12, 2023

Accepted : December 31, 2023

บทคัดย่อ

ปัญหาด้านการทุจริต คอร์รัปชัน ปัญหาความขัดแย้ง และปัญหาการใช้อำนาจ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาของนักการเมืองไทย มีสาเหตุมาจาก ความอยากได้ผลประโยชน์ อยากมีความเป็นอยู่เกินกำลัง อยากเป็นผู้ที่อยู่เหนือคนอื่น ความคิดประทุษร้าย การอาฆาตผูกพยาบาท การจองเวร ความหลง ความมัวเมา ยึดติด ถือตัว การยุติปัญหาดังกล่าวให้สิ้นสุดถือเป็นการหาทางออก ด้วยการ (1) เห็นในทางที่ใช่ (2) คิดในทางที่ชอบ (3) พูดไปตามกรอบ (4) รอบคอบการกระทำ (5) เลี้ยงชีพสุจริต (6) เพียรพิชิตทนทำ (7) ระลึกจรรโลงใจ (8) ตั้งมั่นคำปฏิญาณเป็นการสร้างสัมมาชีพของนักการเมืองไทยให้เกิดขึ้นในสังคมตามแนวทางพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ: สัมมาชีพ, นักการเมืองไทย

ABSTRACT

Corruption, conflict, and abuse of power are all problems among Thai politicians. These issues arise from their desire to exploit, dominate, surpass others, and harbor malicious intentions. They lead to chaos, delusion, and an intoxication with power. To resolve these problems, it is crucial to find solutions by: (1) Recognizing the right path, (2) Cultivating right thinking, (3) Speaking with honesty, (4) Acting with prudence, (5) Living with integrity, (6) Persevering and conquering challenges, (7) Holding onto these principles, and (8) Taking an oath to create a society where Thai politicians can thrive in accordance with Buddhist teachings.

Keyword: Right Livelihood, Thai politicians

ที่มาและความสำคัญ

สำหรับประเทศไทยมีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีความเคลื่อนไหวจากกลุ่มข้าราชการและประชาชนให้มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ความคิดที่จะให้มีการปกครองแนวประชาธิปไตยได้รับอิทธิพลจากชาวตะวันตกสืบเนื่อง จากประเทศไทยได้มีการติดต่อกับชาวตะวันตกตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้น (อาทิตย์ ชูชัย, 2563) แสดงถึงร่องรอยจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ในการปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475 เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ กองทัพเข้ามามีบทบาททางการเมืองนับแต่นั้น ทั้งรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวและรัฐธรรมนูญฉบับแรกในปี 2475 สถาปนาสภาผู้แทนราษฎรโดยกำหนดให้สมาชิกมาจากการเลือกตั้งทั้งหมดหลังพ้น 10 ปีหรือประชากรเกินกึ่งหนึ่งของประเทศสำเร็จการศึกษาชั้นประถม แต่ก่อนหน้านั้นคณะราษฎรจะเป็นผู้แต่งตั้งสมาชิกไปพลางก่อน (นรนิติ เศรษฐบุตร, 2550) ดังนั้น วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 เป็นวันสำคัญสำหรับการสร้างประชาธิปไตยในประเทศไทย เพราะเป็นวันเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบราชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy) ที่เรียกว่ากันในวันนี้ว่าเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (นรนิติ เศรษฐบุตร, 2559) เป็นการนำมาซึ่งรัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมาย บทบัญญัติอันสูงสุดของประเทศไทยที่ทุกคนจะต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับ

เมื่อมีการปกครองเป็นแบบระบอบประชาธิปไตย จึงถูกเรียกเป็นศัพท์ที่คุ้นชิน คือ “การเมือง” ในการเมืองระบอบประชาธิปไตย ก็จะประกอบด้วยพรรคการเมืองถือเป็นองค์กรสำคัญที่จะรวบรวมสมาชิกเพื่อเสนอให้ประชาชนเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศ พรรคการเมืองจึงต้องมีอุดมการณ์แนวนโยบายและบุคลากร ที่ประชาชนนิยมศรัทธา และสามารถสนองความต้องการของประชาชนได้จึงจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง (นันทนา นันทโรภาส, 2554) โดยพรรคการเมือง หมายถึง การรวมตัวกันของปัจเจกชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเห็น ความปรารถนา และความนิยมชมชอบทางการเมืองของสมาชิกและผู้ให้การสนับสนุน และเพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจทางการเมืองได้อย่างแท้จริง พรรคการเมืองมีเป้าหมายที่จะเป็นผู้รับผิดชอบ ในการใช้อำนาจทางการเมืองของรัฐ ในประเทศเสรี ประชาธิปไตย ยึดหลักเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมือง ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญสมัยใหม่มักจะมีการบัญญัติรองรับบทบาทของพรรคการเมืองในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้โดยเสรี แต่จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย (ชาญชัย แสวงศักดิ์, 2559) แสดงถึงกลุ่มผู้มีบทบาทหน้าที่อันสำคัญ คือ พรรคการเมือง ในระดับบุคคลเรียกว่า นักการเมือง จะเป็นตัวแปรสำคัญในการบริหารจัดการประเทศให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย คือ รัฐธรรมนูญ

ทว่าสภาพการปัจจุบัน จากการสำรวจจากประชาชนทั่วประเทศพบว่า การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสำคัญอันดับ 1 ของประเทศ ที่ประชาชนต้องการให้แก้ไขมากที่สุด (Dailynews, 2566) ซึ่งมาจากพรรคการเมืองและนักการเมืองไทย ประเด็นดังกล่าวจึงควรอย่างยิ่งที่จะหาวิธีการ แนวทางให้ยับยั้ง ป้องกัน แก้ไข ให้ปัญหาดังกล่าวลดลง เพื่อความผาสุกของประเทศ ในฐานะประชากรของประเทศไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 92.52 (ศูนย์ข้อมูลกลางด้านศาสนา, 2564) จึงควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้โดยการสร้างสัมมาชีพของนักการเมืองไทยให้เกิดขึ้น

ปัญหาของนักการเมืองไทย (ทุกซ์)

สภาพปัญหาของนักการเมืองไทย จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งตามทรรศนะของ Arnold Heidenheimer ผู้เชี่ยวชาญด้านการคอร์รัปชัน ซึ่งได้มีการแบ่งแยกประเภทหรือระดับของการคอร์รัปชันไว้ 3 ประเภท (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2549) คือ

ประเภทที่ 1 คอร์รัปชันสีขาว (white corruption) ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ประชาชนและผู้นำในสังคมยอมรับหรือยอมรับ และเห็นว่าไม่ควรลงโทษผู้กระทำความผิดเพราะถือเป็นเรื่องไม่มีความสำคัญมากนัก เนื่องจากการรับผลประโยชน์โดยอิงอยู่กับขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม อีกทั้งมิได้เกิดจากการเรียกร้องจากผู้รับ เช่น การให้ซึ่งเป็นการแสดง “น้ำใจ” ของผู้น้อยต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้อยู่ในตำแหน่งที่ให้คุณให้โทษได้ และการให้ซึ่ง

เป็นการ “ตอบแทน” การปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งและเป็นคุณประโยชน์แก่ผู้ให้โดยผู้รับมิได้เรียกร้อง

ประเภทที่ 2 คอร์รัปชันสีเทา (grey corruption) ได้แก่ พฤติกรรมประเภทที่ในหมู่ผู้นำเห็นว่าเป็นความผิดแต่ประชาชนทั่วไปไม่แน่ใจว่าจะเป็นความผิดหรือไม่ กรณีนี้เป็นการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง ในลักษณะที่ประชาชนสมยอมต่อการใช้อำนาจโดยมิชอบนั้น เช่น การให้ค่าน้ำร้อนน้ำชา การให้ค่านายหน้า หรือเงินหักส่วนลดราคาสินค้า เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมประเภทนี้มีการจำแนกออกเป็นการเรียกร้องเอาประโยชน์แทนการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเร่งรัดงานให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น และการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อหาผลประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยมีผลประโยชน์ได้เสียกับบริษัท ห้างร้านที่ทำงานธุรกิจกับส่วนราชการที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบอยู่

ประเภทที่ 3 คอร์รัปชันสีดำ (black corruption) เป็นคอร์รัปชันที่ทั้งฝ่ายประชาชนและผู้นำเห็นว่าเป็นความผิดชัดแจ้งและควรได้รับโทษตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่ การใช้อำนาจหน้าที่หรือตำแหน่งเพื่อหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือพวกพ้องโดยไม่คำนึงว่าผิดกฎหมายหรือไม่ พฤติกรรมนี้แยกได้เป็น การใช้อำนาจหน้าที่เรียกร้องเอาผลประโยชน์จากผู้กระทำผิดกฎหมายหรือผู้ต้องการความสะดวก โดยไม่คำนึงถึงว่าผู้ที่ตนเรียกร้องเอาประโยชน์นั้นจะกระทำความผิดกฎหมายหรือไม่ และการทุจริตคดโกงโดยไม่คำนึงถึงความผิดตามกฎหมายเป็นการทำให้รัฐเสียหาย โดยมีเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเพื่อแสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเองและพวกพ้อง

การคอร์รัปชันทั้ง 3 ประเภทล้วนแล้วแต่ถือว่าเป็นการกระทำที่ผิด เพราะนำมาซึ่งผลประโยชน์ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม นอกจากนี้วีรยา ชินวรรณ กล่าวถึงปัญหาของนักการเมืองไทยในปัจจุบัน พบว่า มีหลายประการสามารถแยกเป็นประเด็น ได้แก่ (1) การทุจริตเลือกตั้ง (2) การฉ้อราษฎร์บังหลวง ช่วยเหลือพวกพ้องให้ได้ตำแหน่ง (3) การแทรกแซงอำนาจ หน้าที่ของข้าราชการประจำ (4) ใช้ทรัพย์สินงบประมาณราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (5) บังคับให้ข้าราชการผู้น้อยทำผิดแทนตน (6) ปรับหรือออกกฎหมายที่เอื้อประโยชน์นักการเมือง ดังที่เห็นในปัจจุบัน (7) เอาใจออกห่างจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (8) ยกเว้นการเอาผิดทางจริยธรรมกับนักการเมืองบางกลุ่ม (9) แกล้ง หรือใส่ร้ายป้ายสีนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม (10) มีผลประโยชน์ทับซ้อน (11) ไม่โปร่งใส (12) ใช้เงินซื้อเสียง (13) แสวงหาผลประโยชน์จากการบริหารงานอภิบาลโปรเจกต์ต่าง ๆ (14) ดึงงบประมาณไปยังจังหวัดของตน (15) ประชานิยม (Thaireform, 2556) จะเห็นได้ว่าหากสรุปปัญหาของนักการเมืองไทย คือ ปัญหาด้านการทุจริต ปัญหาด้านความขัดแย้ง และปัญหาด้านการใช้อำนาจ

สาเหตุแห่งปัญหาของนักการเมืองไทย (สมุทัย)

จากที่กล่าวถึงปัญหาของนักการเมืองไทย ย่อมจะต้องมีสาเหตุอย่างแน่นอน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการทุจริต ปัญหาด้านความขัดแย้ง และปัญหาด้านการใช้อำนาจ สมดังที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาว่า “ธรรมเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตตรัสเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณะมีปกติตรัสอย่างนี้” (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีเหตุผล ปัญหาของนักการเมืองไทยก็เช่นกันต่างมีที่ไปที่มา ปัญหานั้นล้วนเป็นการกระทำที่ไม่ดี เมื่อการกระทำที่ไม่ดีเกิดขึ้นย่อมเกิดจากจิตที่ไม่ดี เรียกว่า อกุศล (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2554) ในอกุศลมูลสูตร ว่าด้วยรากเหง้าของอกุศล (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) ความว่า พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ภิกษุทั้งหลาย อกุศลมูล (รากเหง้าของอกุศล) 3 ประการนี้ คือ โลภะ (ความอยากได้) โทสะ (ความคิดประทุษร้าย) โมหะ (ความหลง)

โลภะ โทสะ โมหะจัดเป็นอกุศลมูล กรรมที่บุคคลผู้มีโลภะ โทสะ โมหะทำทางกาย วาจา และใจจัดเป็นอกุศลกรรม แม้กรรมของบุคคลผู้มีโลภะ โทสะ โมหะ ถูกโลภะ โทสะ โมหะครอบงำ มีจิตถูกโลภะ โทสะ โมหะกลุ่มรุมก่อทุกข์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นด้วยเรื่องที่ไม่จริง ด้วยการเบียดเบียน จองจำ ให้เสียทรัพย์ ติเตียน หรือข่มขู่ โดยอวดอ้างว่า “เรามีกำลัง ทรงพลัง” ก็จัดเป็นอกุศลกรรม บาปอกุศลธรรมจำนวนมากเหล่านี้ที่เกิดจากโลภะ โทสะ โมหะ มีโลภะ โทสะ โมหะเป็นเหตุ มีโลภะ โทสะ โมหะเป็นแดนเกิด มีโลภะ โทสะ โมหะเป็นปัจจัยย่อมเกิดมีแก่บุคคลผู้มีโลภะ โทสะ โมหะนั้นด้วยประการฉะนี้ บุคคลเช่นนี้เรียกว่า อกาลวาที (กล่าวไม่ถูกเวลา) บ้าง อกุตวาที (กล่าวเรื่องไม่จริง) บ้าง อนัตถวาที (กล่าวไม่อิงอรรถ) บ้าง อธัมมวาที (กล่าวไม่อิงธรรม) บ้าง อวินยวาที (กล่าวไม่อิงวินัย) บ้าง เพราะเหตุไรบุคคลเช่นนี้จึงเรียกว่า อกาลวาทีบ้าง อกุตวาทีบ้าง อนัตถวาทีบ้าง อธัมมวาทีบ้าง อวินยวาทีบ้าง เพราะบุคคลนี้ก่อ

ทุกซีให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นด้วยเรื่องที่ไม่เป็นจริง ด้วยการเบียดเบียน จงจำ ให้เสียทรัพย์ ตีเตียน หรือขับไล่ โดยอวดอ้างว่า “เรามีกำลัง ทรงพลัง” บ้าง เขาเมื่อถูกว่ากล่าวด้วยเรื่องที่เป็นจริงก็ปฏิเสธ ไม่ยอมรับ เมื่อถูกว่ากล่าวด้วยเรื่องที่ไม่เป็นจริง กลับไม่พยายามที่จะปฏิเสธเรื่องนั้นว่า “แม้เพราะเหตุนี้เรื่องนี้จึงไม่จริง ไม่แท้” ฉะนั้นบุคคลเช่นนี้จึงเรียกว่า อากาลวาที่บ้าง อุกตวาที่บ้าง อนัตถวาที่บ้าง อัมมวาที่บ้าง อวินยวาที่บ้าง บุคคลเช่นนี้ถูกบาปอกุศลธรรมที่เกิดเพราะโลภะ โทสะ โมหะครอบงำ มีจิตถูกบาปอกุศลธรรมที่เกิดเพราะโลภะ โทสะ โมหะกลุ้มรุม ย่อมอยู่เป็นทุกข์ ลำบาก คับแค้นเดือดร้อนในปัจจุบัน หลังจากตายแล้วย่อมหวังได้ทุกคติ ก็ฉนั้นเหมือนกัน

จะเห็นได้ว่า สาเหตุแห่งปัญหาของนักการเมืองไทย มาจากอกุศลมูล (รากเหง้าของอกุศล) 3 ประการ ได้แก่ (1) โลภะ ความอยากได้ผลประโยชน์ อยากมีความเป็นอยู่เกินกำลัง อยากเป็นผู้ที่อยู่เหนือคนอื่น ทำให้เกิดปัญหาด้านการทุจริต (2) โทสะ ความคิดประทุษร้าย การอาฆาตผูกพยาบาท การจองเวร ทำให้เกิดปัญหาด้านความขัดแย้ง และ (3) โมหะ ความหลง ความมัวเมา ยึดติด ถือตัว ทำให้เกิดปัญหาด้านการใช้อำนาจ

ทางออกของนักการเมืองไทย (นิโรธ)

ทางออกของปัญหาทั้ง 3 คือ ปัญหาด้านการทุจริต ปัญหาด้านความขัดแย้ง และปัญหาด้านการใช้อำนาจ นักการเมืองไทยจะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่จะต้องละเว้นซึ่งกิจกรรมใด ๆ อันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ อันเป็นหลักของความชอบด้วยกฎหมายที่เสริมเข้าไปกับหลักของความสุจริต ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างเต็มที่ เต็มภาคภูมิ โดยการใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจ ไว้บริหารประเทศเพื่อประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบกับรัฐและรัฐบาลเองก็ต้องสร้างระบบกลไก Firewall คือกลไกป้องกันนักการเมืองที่ไม่สุจริต เพราะบางเรื่องความชัดเจนไม่ได้อยู่ที่ตัวบทกฎหมาย แต่อยู่ที่ความเข้าใจว่า เรื่องอะไรที่ทำได้ คือไม่ควรทำอย่างเด็ดขาดก็ควรที่จะต้องมีการตรวจสอบให้ชัดเจน ทั้งนี้ก็เพื่อให้การเมืองของประเทศเป็นประชาธิปไตยมีความโปร่งใส และมีการตรวจสอบได้อย่างแท้จริง (กองบรรณาธิการสำนักกฎหมาย, 2552) การจะหาทางออกของปัญหาเหล่านี้ได้จะต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด และปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญ 6 ประการ คือ (1) หน้าที่ในการให้ทิศทางทางการเมือง (Orientation Function) เป็นการกำหนดทิศทางของประเทศในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม (2) หน้าที่ในการรวมตัวของผู้มีแนวคิดร่วมกัน (Aggregation Function) เป็นรวบรวมบุคลากรที่มีแนวคิดทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมเพื่อชี้แนะทิศทางดังกล่าวให้กับประชาชน (3) หน้าที่ในการกระจายค่านิยม (Socialization Function) เป็นการปฏิบัติตามการยอมรับมติจากประชาชน (4) หน้าที่ในการเป็นตัวแทนของประชาชน (Representation Function) เป็นการทำงานรอบคอบที่จะนำเสนอแทนประชาชน (5) หน้าที่ในการคัดสรรบุคลากรทางการเมือง (Recruitment Function) เป็นสะพานเชื่อมของระบบกลไกทางการเมือง (6) หน้าที่ในการสร้างความชอบธรรม (Legitimacy Function) เป็นการรักษากำหนดทางการเมืองอย่างชอบธรรม (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2546)

วิธีการแก้ปัญหาของนักการเมืองไทย (มรรค)

ทางออกของนักการเมืองไทยถือเป็นการจัดปัญหาของนักการเมืองไทยให้มีความน่าเชื่อถือสำหรับประชาชน มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่แทนประชาชนในการบริหาร ขับเคลื่อนงานต่าง ๆ ตามเจตนารมณ์ที่ได้รับเลือกจากเสียงของประชาชนส่วนใหญ่ เมื่อเห็นถึงปัญหาของนักการเมืองไทย สาเหตุแห่งปัญหาของนักการเมืองไทย ทางออกของนักการเมืองไทยแล้ว จะต้องรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหานักการเมืองไทยด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักของอริยสัจ 4 ความจริงอันประเสริฐ 4 การ อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2554) ปัญหาของนักการเมืองไทย เทียบกับทุกซีในอริยสัจ สาเหตุแห่งปัญหาของนักการเมืองไทย เทียบกับสมุทัยในอริยสัจ ทางออกของนักการเมืองไทย เทียบกับนิโรธในอริยสัจ และวิธีการแก้ปัญหานักการเมืองไทย เทียบกับมรรคในอริยสัจ สำหรับ “มรรค” หมายถึง มรรคมืองค์ 8 หรือ อัฐังคิกมรรค เรียกเต็มว่า อริยอัฐังคิกมรรค แปลว่า “ทางมืองค์ 8 ประการ อันประเสริฐ” องค์ 8 ของมรรค มีดังนี้ (1) สัมมาทิฐิ เห็นชอบ ได้แก่ ความรู้หรืออริยสัจ 4 หรือ เห็นไตรลักษณ์ หรือ รู้อกุศลและอกุศลมูลกับกุศลและอกุศลมูล หรือเห็นปฏิจางสมุปบาท (2) สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ ได้แก่ เนกขัมมสังกัปปะ ยถาสังกัปปะ อวิหิงสาสังกัปปะ (3) สัมมาวาจา เจรจาชอบ ได้แก่ วชิสุจจริต (4) สัมมาภังคะ กระทบชอบ ได้แก่

กายสุจริต 3 (5) สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ ได้แก่ เว้นมิฉฉาชีพ ประกอบสัมมาชีพ (6) สัมมาวายามะ พยายามชอบ ได้แก่ ปธาน หรือ สัมปปธาน 4 (7) สัมมาสติ ระลึกรู้ชอบ ได้แก่ สติปัฏฐาน 4 (8) สัมมาสมาธิ ตั้งจิตมั่นชอบ ได้แก่ ฌาน 4 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2554) ในส่วนของวิธีการแก้ปัญหาของนักการเมืองไทยเมื่อเทียบกับมรรคมีองค์ 8 สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม เป็นไปเพื่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักการในการปฏิบัติตามกรอบข้อบังคับ มีอุดมการณ์ในการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน และมีวิธีการเชิงประจักษ์ที่มีความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตามแนวทางพระพุทธศาสนา

4.1 เห็นในทางที่ใช่ เป็นการเห็นที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ขัดกับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมเป็นการเห็นว่าจะกระทำการใดๆ ก็ตาม ต่อหน้าหรือลับหลังก็ตาม ดีหรือชั่วก็ตาม ย่อมเกิดผลอย่างแน่นอน นอกจากนี้ยังต้องมีความกตัญญูรู้คุณเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตอีกด้วย

ความเห็นนั้นจะมีตัวชี้วัดโดยเห็นว่า ทานที่ให้แล้วมีผล (เห็นว่าการให้ทานนั้นได้รับผลดีมีประโยชน์) ยัญที่บูชาแล้วมีผล (เห็นว่าการบูชาต่างๆ ได้รับผลดีมีประโยชน์) การเชณสรวงที่เชณสรวงแล้วมีผล (เห็นว่าการนำของมาให้ เพื่อมงคล ต้อนรับเชื้อเชิญได้รับผลดีมีประโยชน์) ผลวิบากแห่งกรรมที่ทำดีและทำชั่วมี (เห็นว่าการทำดีและทำชั่วเหล่านี้ มีการได้รับผลทั้งทางตรง และทางอ้อม) โลกนี้มี (เห็นว่า ภพนี้มี คือโลก และผู้ที่กำลังปรากฏอยู่ในโลกปัจจุบันนี้มี เพราะมีการเกิด) โลกหน้ามี (เห็นว่า ภพหน้ามี คือโลก และผู้ที่จะไปบังเกิดในอนาคตมี เพราะผู้ที่ยังมีกิเลส เมื่อตายลง ต้องมีการเกิดอีก) มารดามีคุณ (คุณของมารดา คือการทำดีทำชั่วต่อมารดานั้นมีการได้รับผล) บิดามีคุณ (คุณของบิดา คือการทำดีทำชั่วต่อบิดานั้นมีการได้รับผล) สัตว์ที่เป็นโอปปาติกะมี (สัตว์ที่บังเกิดขึ้นโดยเติบโตในฉัพพณทันที่ คือ สัตว์นรก เปรต เทวดา และ พรหม นั้นมี) สมณพราหมณ์ผู้ประพฤติปฏิบัติ ชอบทำให้แจ้งโลกนี้และโลกหน้าด้วยปัญญาอันยิ่งเองแล้วสอนผู้อื่นให้รู้แจ้งก็มีอยู่ในโลก (เห็นว่า สมณพราหมณ์เหล่าใดมีการรู้แจ้งทั้งโลกนี้ และโลกหน้าด้วยตนเองแล้วสามารถชี้แจงแนะนำให้เข้าใจได้ สมณพราหมณ์ที่ถึงพร้อมด้วยความสามัคคี และปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเหล่านั้น ย่อมมี) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) การมีความเห็นเหล่านี้ถือว่าเป็นความเห็นที่ถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนา

4.2 คิดในทางที่ชอบ เป็นการคิดที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ขัดกับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมเป็นการคิดว่าจะไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องใหญ่ก็ตาม มีความรอบคอบอยู่เสมอ

ความคิดนั้นจะมีตัวชี้วัดโดยคิดว่า ความดำริในการออกจากกาม (คิดว่าเว้นจากการกระทำที่หลงมัวเมาไปในอำนาจ ผลประโยชน์ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน เกียรติยศ) ความดำริในความไม่พยายาบาท (คิดว่าเว้นจากการกระทำที่ผูกพยายาบาท อาฆาตจองเวรต่อบุคคลอื่นอย่างไม่รู้จบ) ความดำริในการไม่เบียดเบียน (คิดว่าเว้นจากการกระทำที่จะเป็นการทำร้ายผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นทางกาย วาจา หรือแม้เป็นเพียงทำให้เจ็บช้ำน้ำใจก็ให้เว้นเสีย) การมีความคิดเหล่านี้ถือว่าเป็นความคิดที่ถูกต้องตามแนวทางพระพุทธศาสนา

4.3 พุดไปตามกรอบ เป็นการพูดที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ขัดกับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมเป็นการพูด เสนอในสิ่งที่จริง เป็นประโยชน์ ต่อประชาชน

คำพูดนั้นจะมีตัวชี้วัดโดยจะต้องไม่พูดเท็จ ไม่พูดโกหก แม้จะเพื่อพูดโกหกเพื่อความสบายใจก็ตามจะต้องเว้นจากคำพูดเหล่านี้ ไม่พูดส่อเสียด กระแทกกระแทงใคร ไม่พูดคำหยาบคาย ที่ไม่สุภาพ ไม่พูดวาจาเพื่อแฉ เหลวไหลไร้ประโยชน์ ตลอดจนถึงการพูดดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

4.4 รอบคอบการกระทำ เป็นการกระทำที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ขัดกับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมเป็นการไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการสร้างปัญหาให้กับผู้อื่นในเรื่องชีวิต ทรัพย์สิน คุ้มครองให้ได้รับผลกระทบตามมา

การกระทำจะมีตัวชี้วัดโดยจะต้องงดเว้นจากการฆ่า การเบียดเบียน กักขัง หน่วงเหนี่ยว การข่มเหงรังแกผู้อื่น งดเว้นจากการลัก รักราว ชิง ปล้น กรรโชก ริด ฉ้อโกง ยักยอก รับของโจร ทำให้เสียทรัพย์ บุกรุก (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2564) งดเว้นจากการประทุพถิดในกาม ตลอดจนถึง ไม่ข้องเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุรุษหรือสตรีที่ต้องห้าม (ดูรายละเอียดในวัตถุแห่งกามสุมิฉฉาจาร) ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

4.5 เลี้ยงชีพสุจริต เป็นการเลี้ยงชีพที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ขัดกับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมเป็นการหาเลี้ยงชีวิต ด้วยการประกอบอาชีพสุจริต

การเลี้ยงชีพจะมีตัวชี้วัดโดยจะต้องไม่ประกอบมีฉ้อโกงอาชีวะ 5 ประเภท ดังนี้ สัตถวณิชชา คือ การขายอาวุธ สัตถวณิชชา หมายถึง การค้าขายมนุษย์ มังสวณิชชา หมายถึง การค้าขายสัตว์ มัชชวณิชชา หมายถึง การค้าขายน้ำเมา วิสวณิชชา หมายถึง การค้าขายยาพิษ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2554)

4.6 เพียรพิชิตทนทำ เป็นการมีความเพียรที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ขัดกับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมเป็นการเว้นจากการทำทุกจริตต่อหน้าที่ และสร้างความสุจริตให้เกิดขึ้น

ความเพียรจะมีตัวชี้วัดโดยจะต้องเพียรไป เพื่อมิให้อกุศลธรรมอันลามกที่ยังไม่เกิดบังเกิดขึ้น (ระงับการกระทำที่จะเป็นการทุจริตเกิดขึ้น) เพื่อละอกุศลธรรมอันลามกที่บังเกิดขึ้นแล้ว (ยับยั้งการกระทำที่จะเป็นการทุจริตที่เกิดขึ้น แล้วเมื่อพบหรือรู้เห็น) เพื่อให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิดบังเกิดขึ้น (กระทำการที่จะเป็นการสุจริตให้เกิดขึ้น) เพื่อความตั้งอยู่ ไม่เลือนหาย เจริญยิ่ง ใญ่พลย์ มีขึ้น เต็มเปี่ยมแห่งกุศลธรรมที่บังเกิดขึ้นแล้ว (รักษา พัฒนา มุ่งมั่น กระทำการที่จะเป็นการสุจริตงอกงามต่อไป) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

4.7 ระลึกรู้จดจำ เป็นการระลึกไปในทางที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ขัดกับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมเป็นการมีสติ ระลึกรู้ในสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบ ยั่วชวน มีความยับยั้งชั่งใจในเรื่องผลประโยชน์ การคอร์รัปชัน

การระลึกจะมีตัวชี้วัดโดยจะต้องมีอารมณ์ให้ระลึกไปในธรรมทั้งหลาย คือ เตือนว่าสิ่งนั้นดี สิ่งนั้นชั่ว สิ่งที่เป็นประโยชน์ สิ่งที่เป็นโทษ สิ่งที่เป็นคุณ สิ่งนี้เป็นชาว สิ่งนี้เป็นดำ (พระปิฎกจุฬาลงกรณ, 2549)

4.8 ตั้งมั่นคำปฏิญาณ เป็นการตั้งมั่น มั่นคงไปในทางที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ไม่ขัดกับหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมเป็นมั่นคงต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของประชาชน

ความตั้งมั่นจะมีตัวชี้วัดโดยจะต้อง สัจจจากกาม สัจจจากอกุศลธรรม (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นพื้นฐานที่ต้องยึดถือปฏิบัติให้ได้ ด้วยการออกห่างจากการกระทำที่ผิดต่อกฎจารีต ประเพณี กฎสังคม กฎหมาย ต้องตั้งมั่นว่าตนจะดำรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และหากนักการเมืองได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ก็จะมีการถวายสัตย์ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการปฏิญาณตนก่อนการเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไว้ดังนี้ มาตรา 123 บัญญัติว่า “ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้ “ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ” เป็นต้น (วิจิตร ประยูรวงษ์, 2559)

การประยุกต์ใช้อริยมรรคมีองค์ 8 เพื่อเป็นวิธีการแก้ปัญหาของนักการเมืองไทยถือเป็นทางเลือกหนึ่งตามแนวทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยเห็นในทางที่ใช่ คิดในทางที่ชอบ พูดไปตามกรอบ รอบคอบการกระทำ เลี้ยงชีพสุจริต เพียรพิชิตทนทำ ระลึกรู้จดจำ และตั้งมั่นคำปฏิญาณ

ผลที่คาดว่าจะได้รับหลังนำอริยมรรคไปใช้

เมื่อนักการเมืองไทยได้นำหลักอริยมรรคมีองค์ 8 มาปรับประยุกต์ใช้ในวิถีการดำเนินชีวิต วิธีการทำงาน ย่อมจะเป็นนักการเมืองที่มีคุณภาพ เพราะมีตัวชี้วัดเป็นกรอบ เป็นบรรทัดฐานในการชี้ว่าการกระทำใดสามารถกระทำ ได้หรือไม่ เมื่อเป็นนักการเมืองที่มีคุณภาพ ได้รับโอกาสจากประชาชนเลือกเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภา ย่อมเป็นสภาพที่มีคุณภาพ คำนึงถึงความสุจริต ผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ประเทศชาติย่อมนำมาซึ่งความเจริญในที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การสร้างสัมมาชีพของนักการเมืองไทยถือเป็นเรื่องสำคัญ จำเป็น และเร่งด่วน ด้วยการ (1) เห็นในทางที่ใช่ เป็นการเห็นว่าจะกระทำการใดๆ ก็ตาม ต่อหน้าหรือลับหลังก็ตาม ดีหรือชั่วก็ตาม ย่อมเกิดผลอย่างแน่นอน นอกจากนี้ ยังต้องมีความกตัญญูรู้คุณเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตอีกด้วย (2) คิดในทางที่ชอบ เป็นการคิดว่าจะไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กน้อยหรือเรื่องใหญ่ก็ตาม มีความรอบคอบอยู่เสมอ (3) พุดไปตามกรอบ เป็นการพูด เสนอในสิ่งที่จริง เป็นประโยชน์ ต่อประชาชน (4) รอบคอบการกระทำ เป็นการไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการสร้างปัญหาให้กับผู้อื่นในเรื่องชีวิต ทรัพย์สิน คู่ครอง ให้ได้รับผลกระทบตามมา (5) เลี้ยงชีพสุจริต เป็นการหาเลี้ยงชีวิต ด้วยการประกอบอาชีพสุจริต (6) เพียรพิชิตทนทำ เป็นการเว้นจากการทำทุจริตต่อหน้าที่ และสร้างความสุจริตให้เกิดขึ้น (7) ระลึกรู้จดจำ เป็นการมีสติ ระลึกรู้ในสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบ ยั่ววน มีความยับยั้งชั่งใจในเรื่องผลประโยชน์ การคอร์รัปชัน (8) ตั้งมั่นคำปฏิญาณ เป็นมั่นคงต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนของประชาชน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาตามแนวทางพระพุทธศาสนา ดังแผนภาพ

บทสรุป

ปัญหาของนักการเมืองไทย ประกอบด้วย ปัญหาด้านการทุจริต คอร์รัปชัน ปัญหาด้านความขัดแย้ง และปัญหาด้านการใช้อำนาจ มีสาเหตุมาจาก ความอยากได้ผลประโยชน์ อยากมีความเป็นอยู่เกินกำลัง อยากเป็นผู้ที่อยู่เหนือคนอื่น ความคิดประทุษร้าย การอาฆาตผูกพยาบาท การจองเวร ความหลง ความมัวเมา ยึดติด ถือตัว การยุดติปัญหาดังกล่าวถือเป็นการหาทางออกของนักการเมืองไทย โดยวิธีการนำหลักอริยมรรคมีองค์ 8 มาประยุกต์ใช้

บรรณานุกรม

- กองบรรณาธิการสำนักกฎหมาย. (2552). ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกับการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์
<http://www.fio.co.th/south/pdf/article1.pdf?topic=14>
- ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2559). กฎหมายรัฐธรรมนูญ แนวคิดและประสบการณ์ของต่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 5. วิญญูชน.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2549). นักการเมืองไทย : จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชัน สภาพปัญหาสาเหตุ
ผลกระทบ แนวทางแก้ไข. สายธาร.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2550). รัฐธรรมนูญกับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. (2559). 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475. เข้าถึงได้จาก http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=24_
นันทนา นันทวโรภาส . (2554). ชนะการเลือกตั้ง ด้วยพลังการตลาด พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แมสมิเดีย.
- พระปิฎกจูฬภิกษุเถระ. (2549). มลทินปัญหา ฉบับ กรมศิลปากร พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2554). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ 21.
บริษัทสหธรรมิกจำกัด.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิจิตร ปรายรุ่ง. (2559). การถวายสัตย์ปฏิญาณ. <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%>
- ศูนย์ข้อมูลกลางด้านศาสนา. (2564). ศาสนาพุทธ. <https://e-service.dra.go.th/religion/buddhism?type=10>
- สมชาย ภาณุศาสนวิวัฒน์. (2546). การบริหารเชิงกลยุทธ์. อัมรินทร์บุ๊กเซนเตอร์.
- Dailynews. (2566). โพลชี้ชัดคนไทยเกลียด"คอร์รัปชัน"ที่สุด 5 ปีล้มเหลว โกงแทบทุกยี่ห้อ.
<https://www.dailynews.co.th/news/2075441/>
- Thaireform. (2556). เปิด 15 ปัญหาการเมืองไทย-โรคขาดภูมิคุ้มกันทางจริยธรรม.
<https://www.isranews.org/content-page/item/25323-018301.html>